بسم اللہ الرحمن الرحیم　　نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم　　و علی عبدہ المسیح الموعود
لا الٰہ الا اللہ محمد رسول اللہ
دفتر مجلس انصار اللہ بھارت
Office Of The Majlis Ansarullah Bharat
Mohallah Ahmadiyya Qadian-143516, Distt.Gurdaspur (Punjab) INDIA
Ph:+91-1872-220186, Fax: +91-1872-224186, Mob. +91-98154-94687, E-mail:ansarullahbharat@gmail.com

نمبر حوالہ/Ref ________　　تاریخ/Date ________

આંહઝરત (સ.અ.વ.)ના સાચા ગુલામ હઝરત મસીહ મૌઉદ (અ.સ.)નો ઉછેર અને ઉમદા નૈતિકતાનું પ્રેરણાદાયક અહેવાલ

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلٰهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيْكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ۔
بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ۔ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِيْنَ۔ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ۔ مٰلِكِ يَوْمِ الدِّيْنِ۔
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ۔ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ۔
صِرَاطَ الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّآلِّيْنَ۔

સારાંશ ખુત્બા જુમ્મા સૈયદના અમીરુલ મોમિનીન હઝરત મિરઝા મસરૂર અહમદ ખલીફતુલ મસીહ અલ ખામીસ અય્યદહુલ્લાહ તઆલા બિનસરિહીલ અઝીઝ.

તા. ૨૬ જૂન ૨૦૨૬ સ્થળ: મસ્જિદ મુબારક, ઈસ્લામાબાદ, (યુ.કે)

તશહહુદ, તઆઉઝ, અને સુરાહ ફાતિહા અને સુરાહની તિલાવત બાદ, હઝૂર અનવર અય્યદહુલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું:

અલ્લાહ તઆલાના ઉપદેશો અને આંહઝરત સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમના ઉદાહરણોને અનુસરીને હઝરત મસીહ મૌઉદ (અ.સ.)ના જીવનમાં ગરીબી, વિપુલતા અને ઉદારતાના ઘણા ઉદાહરણો જોવા મળે છે. આપ (અ.સ.)ના દાવાના સંદર્ભમાં જ નહિ પરંતુ આપ (અ. સ.)ના જીવનના પ્રારંભિક ભાગમાં અને તેમની યુવાનીમાં પણ આપણને તેમના ઉચ્ચ નૈતિક ચારિત્ર્યના કિસ્સાઓ પણ જોવા મળે છે.

અલ્લાહ તઆલાએ આપ (અ. સ.)નો જે માતાના ખોળામાં ઉછેર કર્યો, આપણે એ માતાના જીવન પર નજર કરીએ છીએ તો આપણને ત્યાં પણ ગરીબી અને ઉદારતાના કિસ્સાઓ પણ જોવા મળે છે, જાણે કે તેમનો ઉછેર એવી માતાના ખોળામાં થયો જેણે તેમને ઉચ્ચ નૈતિકતા શીખવી હતી. હઝરત શેખ યાકુબ અલી ઈરફાની લખે છે કે હઝરત માઈ ચિરાગ સાહિબા, અર્થાત વાલિદા હઝરત અકદસ (અ. સ.) હોશિયારપુર જિલ્લાના આઈમા ગામમાં એક આદરણીય અને સાચા મુઘલ પરિવારના હતા. આપનો સ્વભાવ ઉદારતા અને આતિથ્યથી ભરેલો હતો. પવિત્રતા અને નિર્દોષતાની જે ઉચ્ચ ગુણો હોવા જોઈએ તે તેમનામાં હાજર હતા. તે હંમેશા ખુશખુશાલ અને શાંત રહેતી હતી. આતિથ્ય માટે તેમના હૃદયમાં ખૂબ ઉત્સાહ અને છાતીમાં વિશાળતા હતી. જો તેમને જાણ કરવામાં આવે કે ચાર લોકો માટે ભોજન મોકલવાનો છે, તો જ્યારે ભોજન મોકલવામાં આવતો હતો, ત્યારે તે આઠથી વધુ લોકો માટે હોય. તેઓ

તેમના શહેરના ગરીબો અને જરૂરિયાતમંદોનું ખાસ ધ્યાન રાખતા હતા, અને તેમની એક ખાસ પ્રથા એ હતી કે ગરીબોના મૃતકોને તેમના ઘરમાંથી કફન મળતું હતું.

હઝરત મિયાં અલ્લાહ યાર સાહેબ જણાવે છે કે જ્યારે હજુર (અ. સ.) સિયાલકોટમાં નોકરી કરતા હતા, ત્યારે એક વાર હજુર (અ. સ.)ની માતાએ મંગલ હિજામ નામના એક માણસ સાથે હજુર (અ.સ.) માટે બે વસ્ત્રો, એટલે કે કપડાં અને થોડી વસ્તુઓ મોકલી. (તેઓ કહે છે) જ્યારે હું આ વસ્તુઓ લઈને સિયાલકોટ ગયો અને હજુર (અ. સ.) સમક્ષ મૂકી, ત્યારે હજુર (અ. સ.)એ ફરમાવ્યું: જે તમારા હિસ્સામાં આવે છે તમે લઈ લો અને મારો હિસ્સો મને આપો. મેં કહ્યું: હજુર! આ આપના માટે છે. વાલિદાએ તે તમારા માટે મોકલી છે. ફરમાવ્યું: તમે બધી વસ્તુઓ આટલી દૂર સુધી લાવ્યા છો, તેથી તમારો અડધો ભાગ ચોક્કસ લઈ લો. ખૈર, મને એક વસ્ત્ર અને થોડી વસ્તુઓ આપી દીધી અને ફરમાવ્યું: જાઓ અને અમ્મા જાનને કહો કે મને અહીંથી જલ્દી પાછો બોલાવે, મને અહીં રહેવાનું મન નથી થતું.

હઝરત મિર્ઝા બશીર અહમદ સાહેબ એક રિવાયત વર્ણવે છે કે હઝરત સાહેબ (અ.સ.) સિયાલકોટમાં રહેતા હતા અને ઘરે કોઈને મળતા નહોતા. અને જે પગાર તેમને મળતો હતો તેઓ જરૂરિયાતમંદોમાં વહેંચતા હતા, તેમના માટે કપડાં બનાવડાવતા અથવા તેમને રોકડમાં આપતા અને ફક્ત ખોરાકનો ખર્ચ પોતાના માટે રાખતા હતા.

શરૂઆતના દિવસોમાં, કારણ કે આપ (અ. સ.) એક ખૂણામાં રહેતા હતા અને આ જ આપની વૃત્તિ હતી, આ પ્રકારની નૈતિકતા ખૂબ જ ગુપ્ત રીતે પ્રગટ થતી હતી. પરંતુ જ્યારે ખુદા તઆલાએ આપ (અ. સ.)ને જાહેરમાં લાવ્યો અને લોકો મોટી સંખ્યામાં આવવા લાગ્યા અને આપની વૃત્તિ લોકો સામે જાહેર થવા લાગ્યા ત્યારે આ ઘટનાઓ જોનાર અને બયાન કરનાર પણ પેદા થયા. આપ (અ. સ.)એ ક્યારેય કોઈ પ્રશ્ન પૂછનારને ના પાડી નહીં.

હઝરત મૌલાના અબ્દુલ કરીમ સાહેબ (રઝી) ફરમાવે છે કે એક દિવસ એવું બન્યું કે અસરની નમાઝ પછી આપ (અ. સ.) ઉભા થયા અને અંદર જવા માટે મસ્જિદની બારીમાં પગ મૂક્યો. તે દરમિયાન એક ભિખારીએ ધીમેથી કહ્યું કે હું ભિખારી છું. તે સમયે હઝરત (અ. સ.)ને કોઈ તાત્કાલિક કામ હતું અને તેનો અવાજ બીજા લોકોના અવાજો સાથે થોડો ભળી ગયો હતો. જ્યારે આપ (અ. સ.) અંદર ગયા, ત્યારે તે નરમ અવાજે આપ (અ. સ.)ના હૃદય પર નોંધપાત્ર અસર કરી. આપ (અ. સ.)એ ખલીફા નૂરુદ્દીન સાહેબને બૂમ પાડી કે એક ભિખારી હતો, તેને જુઓ. પણ તેઓ તેને શોધી શક્યા નહીં. સાંજે, નમાઝ પછી, આપ (અ. સ.) ફરીથી બેઠા અને તે જ ભિખારી ફરીથી આવ્યો અને સવાલ કર્યો. હઝરત (અ. સ.) ખૂબ જ ઝડપથી ખિસ્સામાંથી કંઈક કાઢીને તેના હાથમાં મૂક્યું અને હવે એવું લાગતું હતું કે આપ (અ. સ.) એટલા ખુશ હતા કે જાણે તેમના પરથી કોઈ બોજ ઉતરી ગયો હોય. કાદિયાનથી છ માઈલ દૂર, સીથયાલી નામનું એક નાનું ગામ છે. ત્યાંથી એક જાટ ફકીર આવતો હતો. તે મસ્જિદ મુબારકની છત નીચે આવતો અને બારી પાસે બૂમ પાડતો હતો કે ગુલામ અહમદ! એક રૂપિયો જોઈએ છે. અને તે ત્યાં બેસી જતો. જો હઝરત સાહેબ વ્યસ્ત હોય, તો તેઓ અવારનવાર અવાજ કરતા. મોટાભાગના લોકોને તે અપ્રિય લાગતુ. જો હઝરત અકદાસને ખબર પડી જાય કે કોઈએ તેને કઈક કહ્યું છે તો આપ (અ. સ.)ને ગમતું નહીં અને હસતાં હસતાં પૈસા આપી દેતા.

૧૯૦૫ માં, હઝુર (અ. સ.) છેલ્લી વાર દિલ્હીની મુલાકાતે ગયા. એક દિવસ, દિલ્હીની મઝારો વગેરેની મુલાકાત લેવાના ઈરાદાથી નીકળ્યા. બન્યું એવું. કોઈએ બયાન કર્યું કે, હઝુર! રસ્તાની આ બાજુ એટલા બધા ભિખારીઓ છે કે

પસાર થવું મુશ્કેલ બની જાય છે. આપ (અ. સ.)એ ફરમાવ્યું, આજે આપણે જઈશું. આપણે બધાને આપીશું. તે દિવસે, એટલા સવાલી ન મળ્યા જેટલા સાંભળ્યા હતા, પરંતુ કેટલાકને મળ્યા અને દરેકે વ્યવહારીક રીતે તેમના પ્રશ્નનો જવાબ મળી ગયો.

હઝરત હાફિઝ અહમદુલ્લાહ સાહેબ નાગપુરી (રઝી) કહે છે કે એક દિવસ હઝૂર (અ. સ.) એક ગોળાકાર ઓરડામાં બેઠા હતા. ત્યાં લગભગ ૨૦ કે ૨૫ લોકો હાજર હતા. હઝૂર (અ. સ.) કોઈ ભાષણ આપી રહ્યા હતા ત્યારે એક ભિખારી આવ્યો અને મોટેથી પ્રશ્ન પૂછ્યો. તેઓ કહે છે કે તેમને એ ખૂબ જ અપ્રિય લાગ્યું કે હઝૂર (અ. સ.)નો અવાજ અટકી રહ્યો હતો. મેં દરવાજો બંધ કરી દીધો. આપ (અ. સ.)એ ભાષણ બંધ કર્યું અને મને કહ્યું દરવાજો ખખડાવીને આ ભિખારી માટે અંદરથી કંઈક લાવી આપો અને ફરમાવ્યું કે ભિખારીના પ્રશ્ન પર દરવાજો બંધ કરવું સારું નથી.

શેખ યાકુબ અલી ઈરફાની સાહેબ લખે છે કે હું ૧૮૯૨ થી કાદિયાન આવતો હતો અને ૧૮૯૮ થી નિયમિતપણે હઝરતની સેવામાં આવી ગયો. મારી સામે ઘણા લોકોએ પ્રશ્નો પૂછ્યા. મેં હઝરત મસીહ મૌઉદ (અ. સ.)ને ભિખારીને તાંબાનો સિક્કો, એટલે કે પૈસા આપતા પણ જોયા નથી. તેઓ હંમેશા ચાંદીનો સિક્કો, એટલે કે વધુ પૈસા આપતા હતા.

એક વાર એક ભિખારી હઝરત સાહેબ (અ. સ.) પાસે એકાંતમાં આવ્યો અને તેમને પૂછ્યું કે તેઓ જંગલમાં કૂવો બનાવવા માંગે છે. ત્યાં મુસાફરોને આરામ મળશે અને પાણી પીશે. હઝરત સાહેબે તેમને આ કામ માટે 200 રૂપિયા આપ્યા, અને કહ્યું કે તમે લોકોની સેવા કરવા માટે આ કામ કરી રહ્યા છો, હું તમને પૈસા આપી રહ્યો છું. આમ, આપે લોકોની સેવા કરવાનો આદેશ આપ્યો એટલું જ નહીં પરંતુ વ્યવહારુ ઉદાહરણ બનીને તે બતાવ્યું.

હઝરત અબ્દુલ સમી સાહેબ વર્ણવે છે કે મિયાં શરીફ અહમદ સાહેબ પોતાનો અકીકા કરી રહ્યા હતા અને બધા મહેમાનો ગેસ્ટ હાઉસમાં ભોજન ખાઈ રહ્યા હતા ત્યારે એક ભિખારી ગેસ્ટ હાઉસની અંદર ભીખ માંગવા આવ્યો. લોકોએ તેને બહાર કાઢવાનું શરૂ કર્યું, તેથી હઝરત સાહેબે ભિખારીને પોતે ભોજન પીરસ્યુ અને લોકોને ભિખારીને ઠપકો આપવાની મનાઈ ફરમાવી, ફરમાવ્યું કે તે ભોજન લેવા આવ્યો છે ઠપકો આપવો નહીં.

હઝરત મુન્શી ઝફર અહમદ સાહેબ (રઝી) વર્ણવે છે કે એકવાર એક મૌલવી કાદિયાન આવ્યો અને હઝુર (અ. સ.) સાથે બહસ (દલીલ) કરવા લાગ્યો. ચર્ચા ઈસુ (અ)ના જીવન અને મૃત્યુ પર હતી. હઝુર (અ. સ.)એ તેને જવાબ આપવાનું શરૂ કર્યું પણ તે ચૂપ થઈ ગયો. જ્યારે આપ (અ. સ.)એ તેને સમજાવ્યું અને પૂછ્યું કે શું તેઓ સમજી ગયા છો, ત્યારે તેમણે ખૂબ જ પસ્તાવો દર્શાવ્યો અને કહ્યું, હું સમજી ગયો છું કે તમે દજ્જાલ છો. (નઉઝૂબિલ્લાહ) કારણ કે દજ્જાલનો ગુણ એ છે કે તે ચર્ચામાં બીજાઓને લાજવાબ બનાવી દેશે. આપ (અ. સ.)એ પછી કંઈ ફરમાવ્યું નહીં અને તે ચાલ્યો ગયો. તે અમૃતસર ગયો અને એક જાહેરાત છાપાવી અને આ ઘટનાનું વર્ણન કર્યું અને કહ્યું, જ્યારે આપ અંદર ગયા, ત્યારે મેં એક સંદેશ મોકલ્યો કે હું જરૂરમંદ છું અને મારી સાથે હુસ્ને સુલુક (દયા) કરો. આપ (અ. સ.)એ તરત જ ૧૫ રૂપિયા મોકલ્યા. આપ ખૂબ જ ઉદાર છો.

હઝરત કાઝી અબ્દુલ ગફૂર સાહેબ (રઝી) વર્ણવે છે કે ૧૯૦૬ માં, હું રાવલપિંડીથી મારા મોટા ભાઈ સાથે કાદિયાન ગયો હતો. હઝૂર મસ્જિદના પગથિયાં પરથી નીચે ઉતરી રહ્યા હતા. હકીમ શાહ નવાઝ નામના એક માણસે હઝૂરને એક થેલીમાં દાન તરીકે ૧૭ પાઉન્ડ આપ્યા. હઝૂરે થેલી લીધી અને પોતાના ખિસ્સામાં મૂકી. નીચે એક ભિખારી ઉભો હતો. તેણે સવાલ કર્યો. હઝૂરે તે જ થેલી પોતાના ખિસ્સામાંથી કાઢી અને તેના હાથમાં મૂકી દીધી. હકીમ સાહેબે કહ્યું, હઝુર! તેમાં ૧૭ પાઉન્ડ હતા. આપે ફરમાવ્યું, જેના હતા તેને પહોંચી ગયા. તે યુગમાં આ ખૂબ મોટી રકમ હતી. હઝરત મિર્ઝા બશીર અહમદ સાહેબે હઝરત ઉમ્મુલ-મોમિનીનથી એક હદીસ વર્ણવી છે. તેઓ લખે છે કે મારી માતાએ મને કહ્યું કે હઝરત સાહેબ ખૂબ સદકા (દાન) આપતા હતા અને સામાન્ય રીતે એટલી ગુપ્ત રીતે આપતા હતા કે અમને પણ ખબર ન પડતી. ખાકસરે પૂછ્યું કે તેઓ કેટલું સદકા (દાન) આપતા હતા. તો મારી માતાએ કહ્યું, તેઓ ખૂબ સદકો કરતા હતા અને તેમના અંતિમ દિવસોમાં તેઓ જે પણ પૈસા મળતા હતા તેનો દસમો ભાગ સદકા માટે અલગ રાખતા હતા.

આનો અર્થ એ નથી કે તેઓ દશાંશ ભાગ કરતાં વધુ આપતા નહોતા, પરંતુ ક્યારેક ખર્ચ જરૂર કરતાં વધુ થઈ જતો હતો અને સદકા (દાન)માં કમી ન રહે તે માટે, તેઓ ઓછામાં ઓછો દશાંશ ભાગ અગાઉથી અલગ રાખતા હતા જેથી પૈસા અન્ય કોઈ હેતુ માટે ખર્ચ ન થાય. સદકો આપવામાં અહમદી, બિન-અહમદી માનતા ન હતા. આપની આદત હતી કે ભિખારીને ક્યારેય રદ ન કરતાં. આ પણ આપની આદત હતી કે ભીખ માંગવાની સૂક્ષ્મતાને સારી રીતે સમજતા હતા

એકવાર કોઈએ આપને એક સુંદર ટોપી મોકલી. જ્યારે આ પાર્સલ હઝરત પાસે પહોંચ્યું ત્યારે ત્યાં એક હિન્દુ હાજર હતો. જ્યારે આપે પાર્સલ ખોલ્યું ત્યારે તેમાંથી ટોપી નીકળી. આ હિન્દુએ તેની ખૂબ પ્રશંસા કરી. આપે તે ટોપી તેને જ આપી દીધી.

એક અહમદી સરફરાઝ ખાન એ બયાન કર્યું કે અમે જલસામાં આવ્યા અને કોઈએ હઝૂર સાહેબને એક ઘોડી આપી, તેથી મને થયું કે ઘોડી મને મળી જાય અને હું તેને લઈ જાઉં અને કહું કે હું મસીહની ઘોડી લઈ આવ્યો છું. જલસા પછી, મેં કહ્યું, હઝૂર! હું પાછો આવવા માંગુ છું. આપે ફરમાવ્યું, રાહ જુઓ. થોડા દિવસો પછી, મેં ફરીથી એ જ વાત કહી, અને હઝૂર સાહેબે ફરમાવ્યું, ચૌધરી સાહેબ! આ ઘોડી લઈ જાઓ. મેં કહ્યું, હઝૂર! આ ઘોડીની કિંમત શું છે? આપ (અ. સ.)એ ફરમાવ્યું, તેને ઘાસ અને દાણા નાખો અને તેના પર સવારી કરો, આ જ તેની કિંમત છે.

અંતે, હઝુર અનવરે ફરમાવ્યું: અલ્લાહ તઆલા આપણને પણ આ નૈતિકતા ધરાવતો બનાવે જેને પેદા કરવા માટે અલ્લાહ તઆલાએ આંહઝરત (સલ્લલ્લાહુ અલયહિ વ સલ્લમ)ના ગુલામ તરીકે આપ (અ. સ.)ને મોકલ્યા હતા.

******

اَلْحَمْدُلِلّٰہِ نَحْمَدُہٗ وَنَسْتَعِیْنُہٗ وَنَسْتَغْفِرُہٗ وَنُؤْمِنُ بِہٖ وَنَتَوَکَّلُ عَلَیْہِ وَنَعُوْذُ بِاللّٰہِ مِنْ شُرُوْرِ اَنْفُسِنَا وَمِنْ سَیِّئٰاتِ اَعْمَالِنَا مَنْ یَّھْدِہِ اللّٰہُ فَلَا مُضِلَّ لَہٗ وَمَنْ یُّضْلِلْہُ فَلَا ھَادِیَ لَہٗ وَنَشْھَدُ اَنْ لَّآ اِلٰہَ اِلَّا اللّٰہُ وَنَشْھَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُہٗ وَرَسُوْلُہٗ عِبَادَ اللّٰہِ رَحِمَکُمُ اللّٰہُ اِنَّ اللّٰہَ یَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِیْتَآءِ ذِی الْقُرْبٰی وَیَنْھٰی عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْکَرِ وَالْبَغْیِ یَعِظُکُمْ لَعَلَّکُمْ تَذَکَّرُوْنَ اُذْکُرُوا اللّٰہَ یَذْکُرْکُمْ وَادْعُوْہُ یَسْتَجِبْ لَکُمْ وَلَذِکْرُ اللّٰہِ اَکْبَرُ۔